

К.А. Лісецький

*Національний технічний університет України «Київський політехнічний
інститут імені Ігоря Сікорського»*

ОСОБЛИВОСТІ ЗАПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ У ВНЗ

Механізмом здійснення перетворень в системі освіти стає реалізація концепції змішаного навчання (blended learning), створення комфортного навчального інформаційного середовища, системи комунікацій, які надають всю необхідну навчальну інформацію. В даному контексті інформаційне середовище сучасного ВНЗ розуміється як поєднання традиційних і інноваційних (електронних) форм навчання з постійним нарощуванням інформаційно-комунікативних технологій та електронних ресурсів, а також безперервним удосконаленням методів навчання, професійних знань самих викладачів.

Змішане навчання дозволяє використовувати сильні сторони очної форми навчання і переваги дистанційних технологій та самостійної роботи студентів. З'являється можливість проведення більш цікавих і наповнених занять. Наприклад, викладач може налаштувати процес таким чином, щоб студент попередньо освоював визначену частину матеріалу самостійно за допомогою дистанційних технологій. На очному занятті викладач вже працює з більш підготовленою аудиторією, і може приділяти увагу практиці, не витрачаючи багато часу на пояснення матеріалу. Студенти отримують можливість формувати аудиторне заняття, завчасно передавати викладачу свої запитання, з якими вони зустрілися в процесі самостійної роботи. Викладачі діють як інструктори і консультанти, допомагаючи студентам аналізувати і вирішувати проблеми.

Основне завдання викладача – чітко і ясно скласти курс та рівномірно розподілити навчальний матеріал відповідно до навчальної програми. Необхідно вирішити, що можна проходити в аудиторії, що можна засвоїти, вивчити і зробити самостійно студентам, які завдання підходять для індивідуальних занять, а які для групової роботи над проектом. Передбачається, що базовий курс

викладається на аудиторних заняттях, а розширений і поглиблений засвоюється в процесі дистанційного або онлайн навчання самостійно. Важливо, щоб аудиторні заняття проходили в форматах захисту проектів, презентацій або дискусії між студентами та викладачем. Дистанційний блок повинен складатися з проектів для роботи в групах, творчі завдання, лабораторні та практичні завдання, довідкові матеріали і посилання на додаткові матеріали в мережі, проміжні та перевірочні тести, а також завдання підвищеної складності для обдарованих студентів. Перевірка знань повинна проходити не тільки онлайн і на спеціальній навчальній платформі, але і в класі.

Визначним в створення змішаного курсу є визначення цілі. Змішане навчання – це технології, затрати, визначення цілей студентів і викладачів. Це масштабне впровадження в освітній процес яке має бути направленим на вирішення конкретного завдання. Таким завданням може бути: покращення загальної успішності, рівня освіти або технологічної грамотності, автоматизація оцінки, формування особистого світосприйняття, яке передбачає самостійність та вміння навчатися.

Слід виділити ряд характерних особливостей змішаного навчання.

1. Зміна ролі викладача і студента у навчальному процесі. Викладач в структурі змішаного навчання виконує декілька взаємопов'язаних ролей. Сама основна – роль інструктора для студентів при виборі траєкторії навчання та інструктора при вивченні навчального матеріалу. Організаційна роль передбачає, що викладач залишається ключовою фігурою навчального процесу, але його діяльність пов'язана з виконанням дещо інших функцій: від передачі навчальних матеріалів він переходить до ролі організатора навчального процесу.
2. Організація самостійної когнітивної діяльності студентів. Основу навчального процесу при змішаному навчанні складає цілеспрямована, інтенсивна і контрольована самостійна робота студента. Він може навчатися в зручному для себе місці, по індивідуальному узгодженому з викладачем розкладу, комплексно використовуючи спеціальні засоби

навчання і узгоджену можливість контакту з викладачем. Таким чином навчання сфокусоване на студенті, якому допомагають навчатися. Змішане навчання стимулює відпрацювання навиків самостійного вивчення матеріалу, сприяє розвитку відповідального відношення до навчання, самомотивації, плануванні часу, особистої активності в пошуку інформації та її аналізу;

3. Організація індивідуальної підтримки навчальної діяльності кожного студента викладачем, як на основі використання он-лайн спілкування, за допомогою отримання зворотного зв'язку від викладача до студента, так і за допомогою набуття знань на традиційних аудиторних заняттях;
4. Організація групової навчальної діяльності, включаючи спільну роботу над проектами, проведення дискусій, семінарів, організованих у вигляді телеконференцій, форумів.
5. Гнучкий підхід до навчання. Змішане навчання передбачає гнучкість програми, що дозволяє студенту вибрати цікавий для нього модуль, зручний темп, час і місце для навчання, самостійно контролює об'єм та швидкість вивчення матеріалу;

На початковому етапі навчання для студентів характерний різний рівень знань, а змішане навчання дозволяє скоректувати його. Існування дистанційної складової допомагає познайомитися з новим матеріалом ще до аудиторного заняття, попрактикуватися, повторити матеріал після занять.

Змішана форма навчання дисципліни ефективно організовує самостійну роботу студентів. Гнучка система тестування сприяє систематичному контролю знань студентів, що звільняє викладача від рутинної роботи по перевірці тестів.

Основні етапи змішаного навчання можна розглянути в траєкторії – «до, під час, після». Перший цикл навчання в даній моделі проходить в дистанційній формі: студенти вивчають теоретичний матеріал, формують базові знання визначеної тематики, потім проходить очна сесія, під час якої викладач більш детально розглядає тему, проводить дискусії і обговорення, слухачі обмінюються досвідом, а також проходять реальну практику, на заключному

етапі студенти повертаються до самостійного навчання, застосовують всі отриманні знання на практиці через інтерактивні компоненти курсу, виконують завдання, спілкуються між собою за допомогою засобів віртуальної комунікації.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Blended Learning: переход к смешанному обучению за 5 шагов [Электронный ресурс]: Режим доступа: <http://zillion.net/ru/blog/375/blended-learning-pieriekhod-k-smieshannomu-obuchieniiu-za5-shaghov>
2. Кравченко Г.В. Использование модели смешанного обучение в системе высшего образования. [Электронный ресурс]: / Г.В. Кравченко // Известия Алатайского государственного университета №2 (82) / том 1 / 2014. Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/ispolzovanie-modeli-smeshannogo-obucheniya-v-sisteme-vysshego-obrazovaniya>
3. Никитина М.С. Романова К.Е. Проблемы и перспективы смешанного обучения [Электронный ресурс]: Режим доступа: http://www.runauka.com/6_PNI_2012/Pedagogica/1_102124.doc.htm
4. Тихомирова Е.В. Формирование эффективной стратегии смешанного корпоративного обучения [Электронный ресурс]: / Е.В. Тихомирова // Смешанное и корпоративное обучение: труды Всерос. науч.-метод. симпозиума «СКО-2007». Режим доступа: <http://window.edu.ru/resource/02/56002/files/sco2007.pdf>